

Mekong Development
Research Institute
Power of Knowledge

TỌA ĐÀM TRỰC TUYẾN | WEBINAR

Cảm nhận và trải nghiệm của người dân về một số biện pháp ứng phó với đại dịch COVID-19 của các cấp chính quyền: Kết quả khảo sát qua điện thoại Vòng 2, năm 2021

Citizens' Opinions of and Experiences with Government Responses to COVID-19 Pandemic in Viet Nam: Findings from Round 2 Phone-Based Survey, 2021

Ha Noi, 7/12/2021

English: <https://www.facebook.com/papivn>

Tiếng Việt: <https://www.facebook.com/undpvietnam>

Giới thiệu

Nội dung chính

1

Bối cảnh

2

Mục đích & phương pháp nghiên cứu

3

Tác động của COVID-19 tới đời sống của người dân

4

Đánh giá của người dân về các biện pháp ứng phó của các cấp chính quyền trong đợt dịch COVID-19 thứ 4

5

Lựa chọn và kỳ vọng của người dân trong ứng phó với COVID-19

6

Hàm ý chính sách và thực tiễn cho thời gian tới

Bối cảnh

- Chủ trương thực hiện “mục tiêu kép”: vừa chống dịch vừa phát triển kinh tế
- **Sự xuất hiện của biến thể Delta**
- **Tỷ lệ mắc COVID-19 tăng nhanh tại các tỉnh, TP lớn**
- Tỷ lệ tiêm vắc xin còn thấp trong giai đoạn khảo sát
- Các biện pháp nghiêm ngặt được áp dụng (giãn cách xã hội, áp dụng giờ giới nghiêm, đóng cửa trường học, lập rào chắn)
- Khác biệt giữa các biện pháp ứng phó của các tỉnh, thành phố
- Tác động tiêu cực của đại dịch tới kinh tế-xã hội: kinh tế tăng trưởng âm vào quý 3; người lao động di cư rời khỏi các tỉnh, thành phố bị ảnh hưởng nặng trong đợt dịch thứ 4 (TP.HCM, Bình Dương, Đồng Nai, v.v.)
- Gói hỗ trợ tiền mặt 26 nghìn tỉ đồng của Chính phủ được ban hành

Ảnh: Hieu Tran

Mục đích nghiên cứu

Tác động của đợt dịch thứ 4 tới đời sống của người dân

Cảm nhận của người dân về các biện pháp ứng phó của các cấp chính quyền

Cảm nhận của người dân về các dịch vụ cơ bản trong đợt dịch thứ 4

Lựa chọn và kỳ vọng của người dân trong ứng phó với COVID-19

Phương pháp nghiên cứu

Khảo sát qua điện thoại

17/09/2021 – 15/10/2021

Khung chọn mẫu: người trả lời cung cấp số điện thoại trong khảo sát PAPI 2019

1.501 người trả lời từ 63 tỉnh, thành phố (trong đó có 1.142 người từng tham gia khảo sát vòng 1 năm 2020)

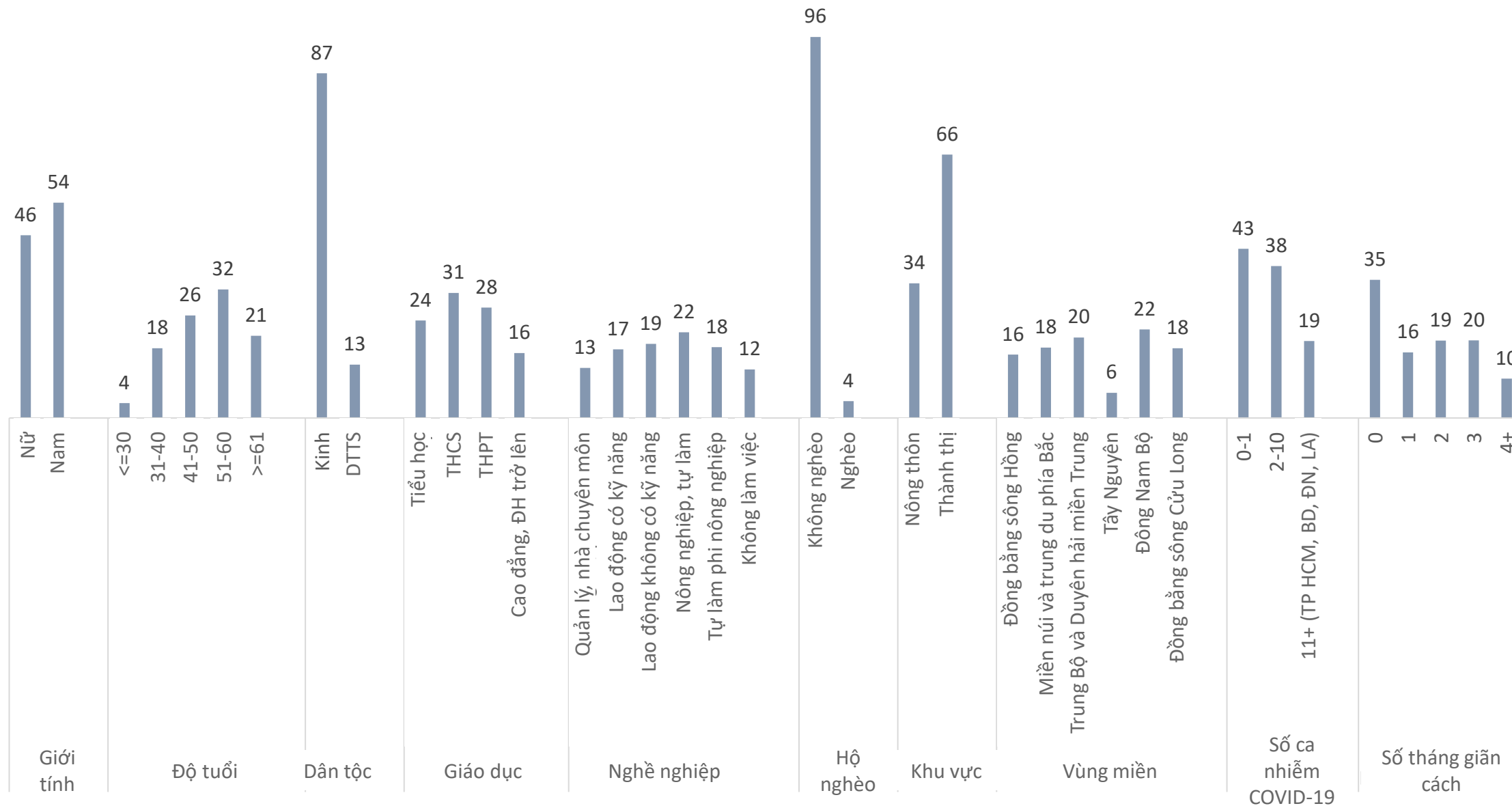

Hạn chế của nghiên cứu: Đối tượng phỏng vấn chỉ bao gồm những người có hộ khẩu thường trú, không bao gồm người di cư, người đăng ký tạm trú

Đặc điểm mẫu khảo sát

Các phát hiện chính

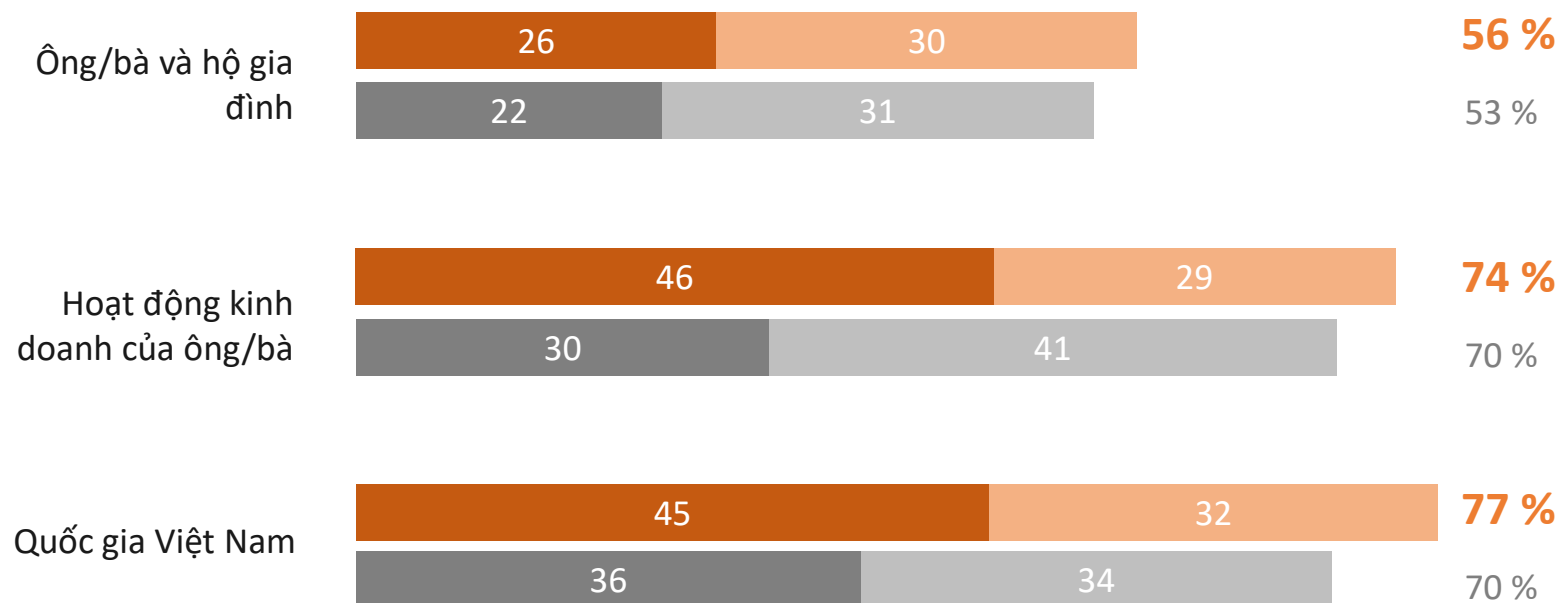

Tác động của COVID-19 tới
đời sống của người dân

Đánh giá tác động của đại dịch, 2020 và 2021

Theo ông/bà, dịch COVID-19 ảnh hưởng tiêu cực đến mức độ nào tới các đối tượng sau đây (%)

■ Rất tiêu cực (2021) ■ Tiêu cực (2021)
■ Rất tiêu cực (2020) ■ Tiêu cực (2020)

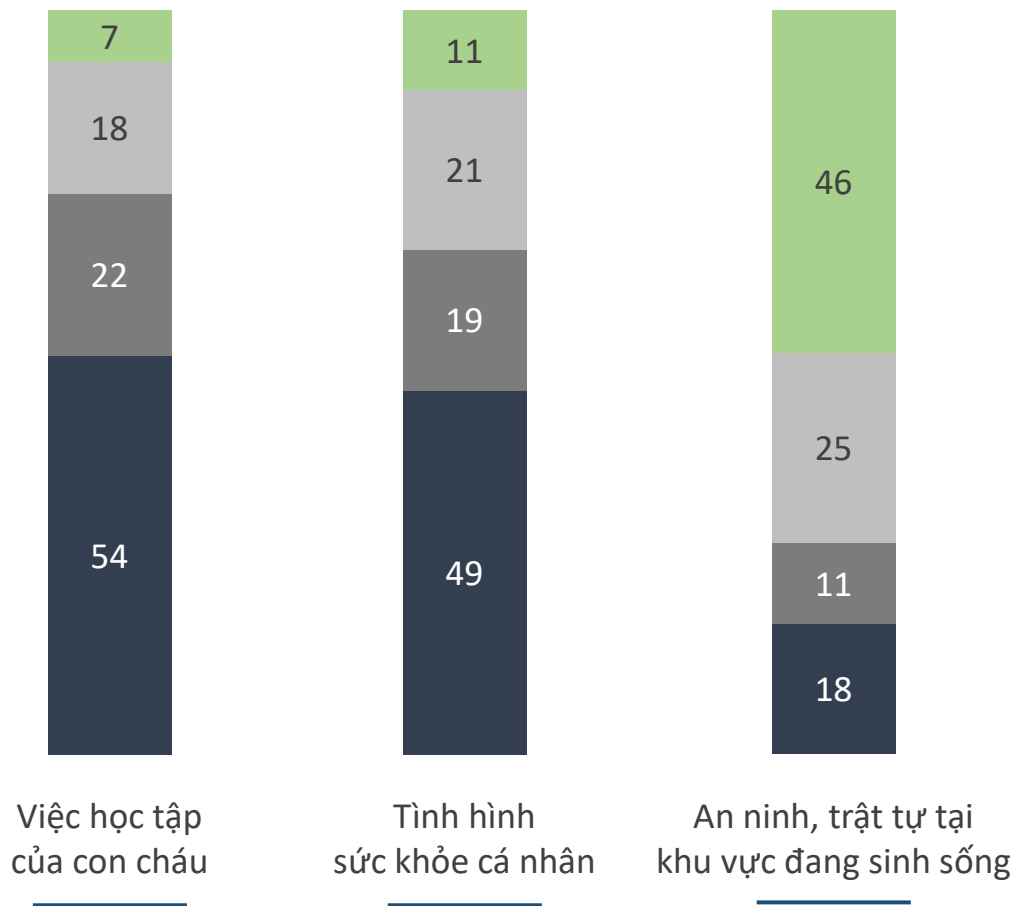
- So với năm 2020, tác động của dịch COVID-19 trong năm 2021 được đánh giá là nặng nề hơn.
- Phát hiện này áp dụng cho cả 3 nhóm đối tượng có thể bị tác động bởi dịch: quốc gia Việt Nam, hoạt động kinh doanh của người trả lời, bản thân người trả lời và hộ gia đình.

Lo ngại về tác động của đại dịch

Ông/bà cảm thấy lo lắng ở mức độ nào về tác động của dịch COVID-19 đến các yếu tố sau? (%)

- ✓ Phần lớn người trả lời cảm thấy 'Lo lắng' hoặc 'Rất lo lắng' về
 - Việc học tập của con cháu (76%)
 - Tình hình sức khỏe cá nhân (68%)
- ✓ Việc học tập của con cháu có tỷ lệ 'Rất lo lắng' cao nhất trong các vấn đề được khảo sát (54%)

■ Khá lo lắng ■ Hơi lo lắng một chút
■ Rất lo lắng ■ Không lo lắng lắm hoặc Không lo lắng chút nào

Tác động của COVID-19 lên việc làm và thu nhập (1)

24%

Mất việc

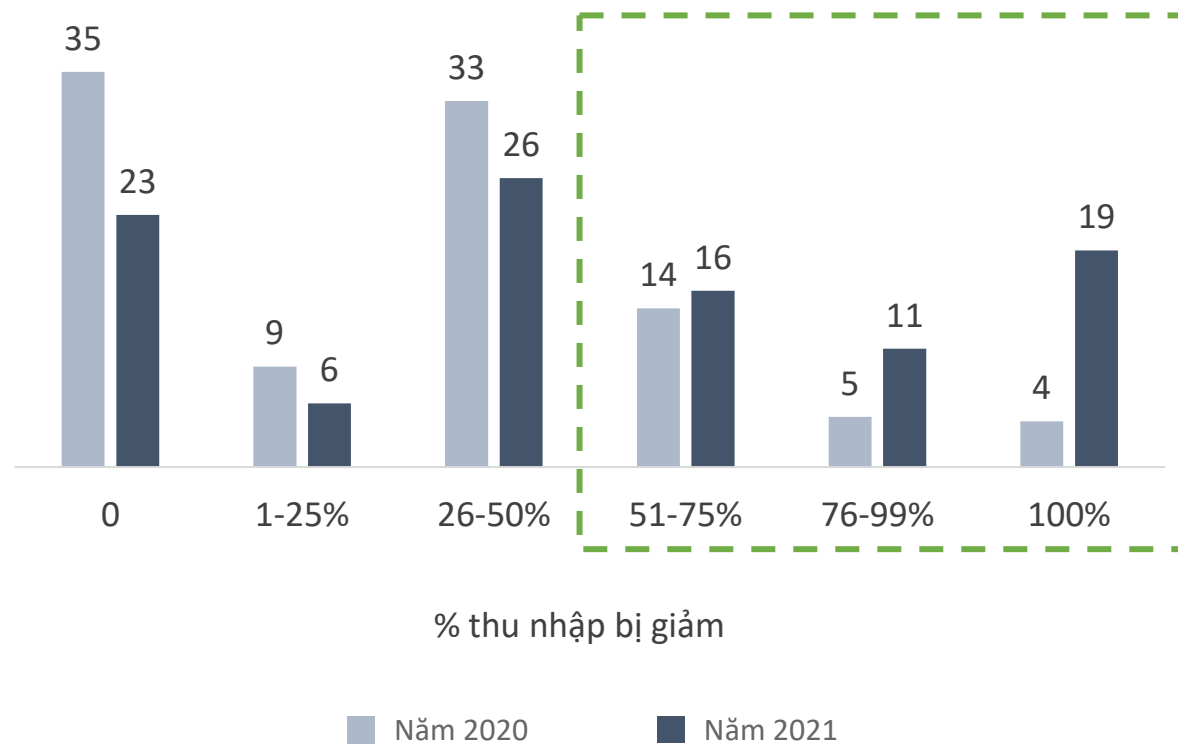
Tương tự tỉ lệ năm 2020

77%

Giảm thu nhập

Tỉ lệ này tăng đáng kể so với tỉ lệ năm 2020 (65%)

Thu nhập trung bình hàng tháng của ông/bà bị giảm khoảng bao nhiêu phần trăm so với trước khi có COVID-19? (%)

Tác động của COVID-19 lên việc làm và thu nhập (2)

✓ Lao động làm việc trong các ngành **dịch vụ, nông nghiệp** bị có tỷ lệ mất việc (30%) và giảm thu nhập (91%) nhiều nhất

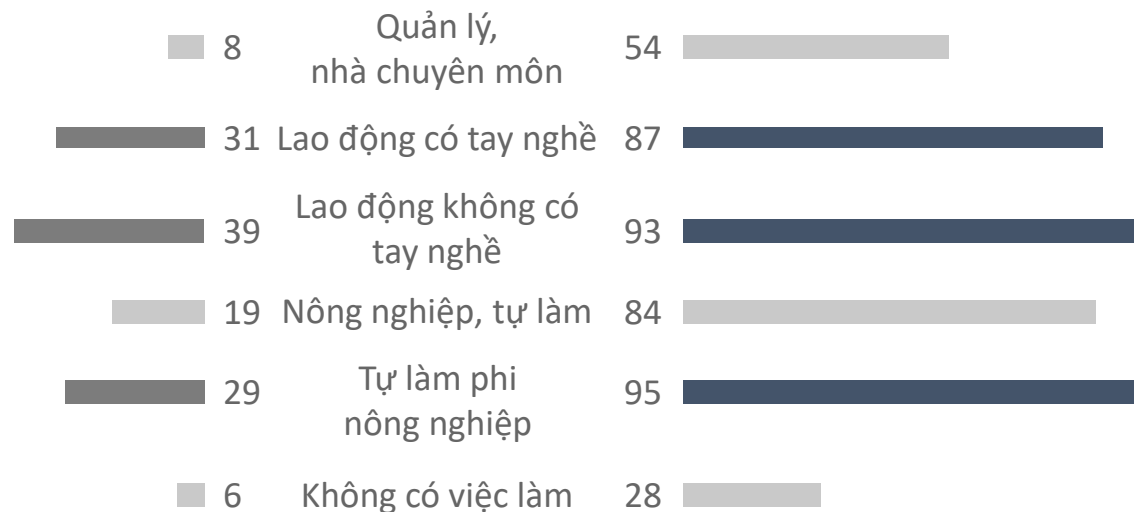
✓ Lao động không có tay nghề, người tự làm phi nông nghiệp và người thuộc **hộ nghèo** bị ảnh hưởng nặng nề nhất

✓ Người có trình độ học vấn thấp hơn và người thuộc độ tuổi trung niên (41-50) bị ảnh hưởng nhiều hơn

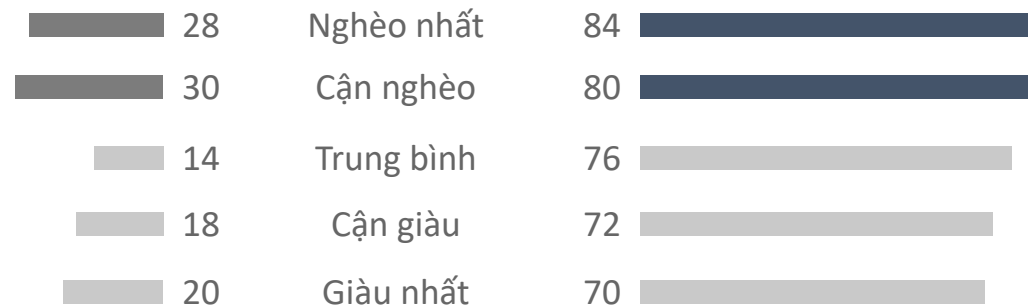
24% Mất việc (%)

Giảm thu nhập (%) 77%

Nghề nghiệp

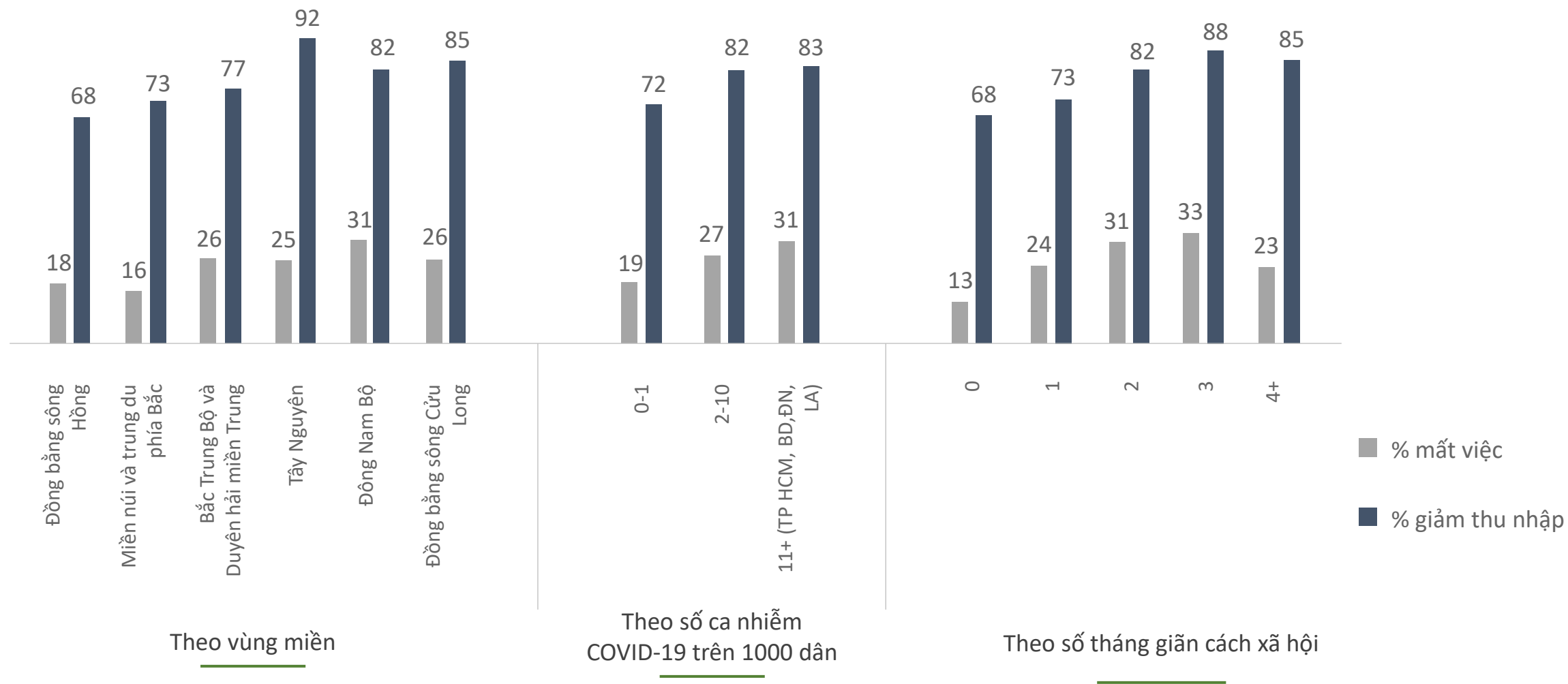

Ngũ phân vị thu nhập

Tác động của COVID-19 lên việc làm và thu nhập (3)

Các biện pháp ứng phó với việc giảm thu thập

67%

Giảm chi tiêu cho các mặt hàng không thiết yếu

59%

Giảm chi tiêu các mặt hàng thiết yếu

35%

Sử dụng tiền tiết kiệm

20%

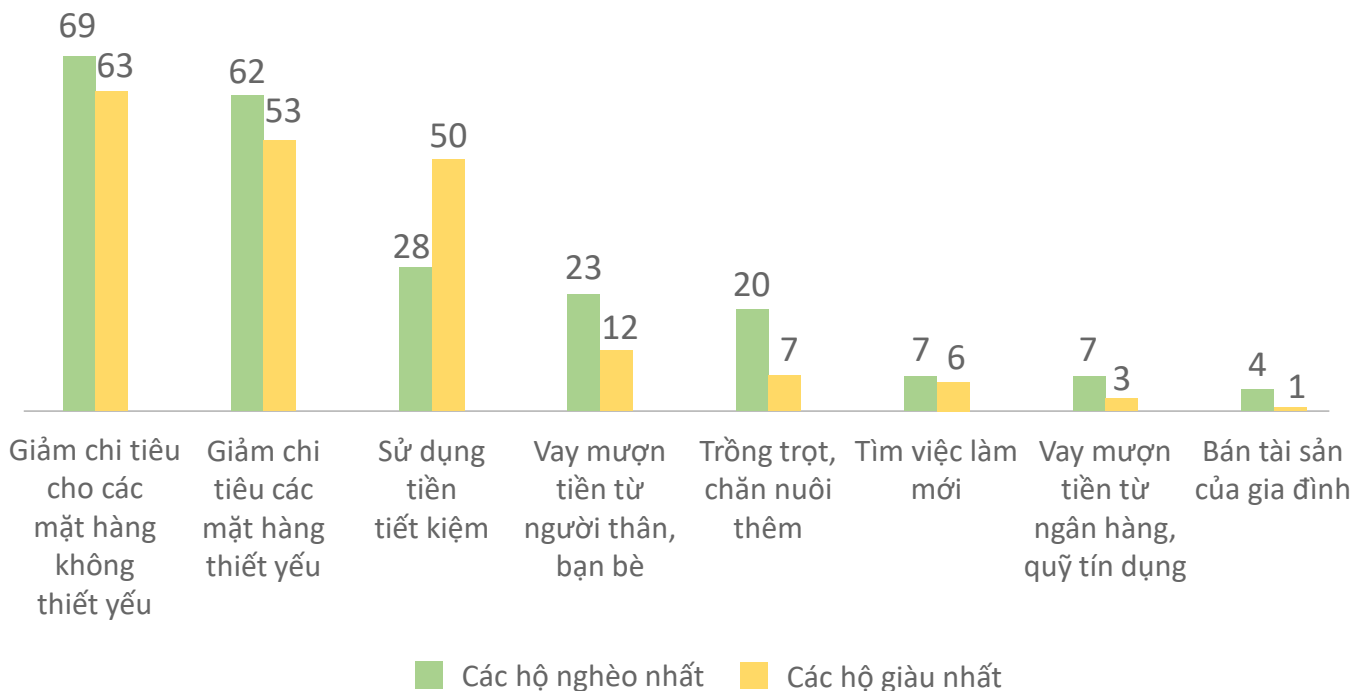
Vay mượn tiền từ người thân, bạn bè

12%

Trồng trọt, chăn nuôi thêm

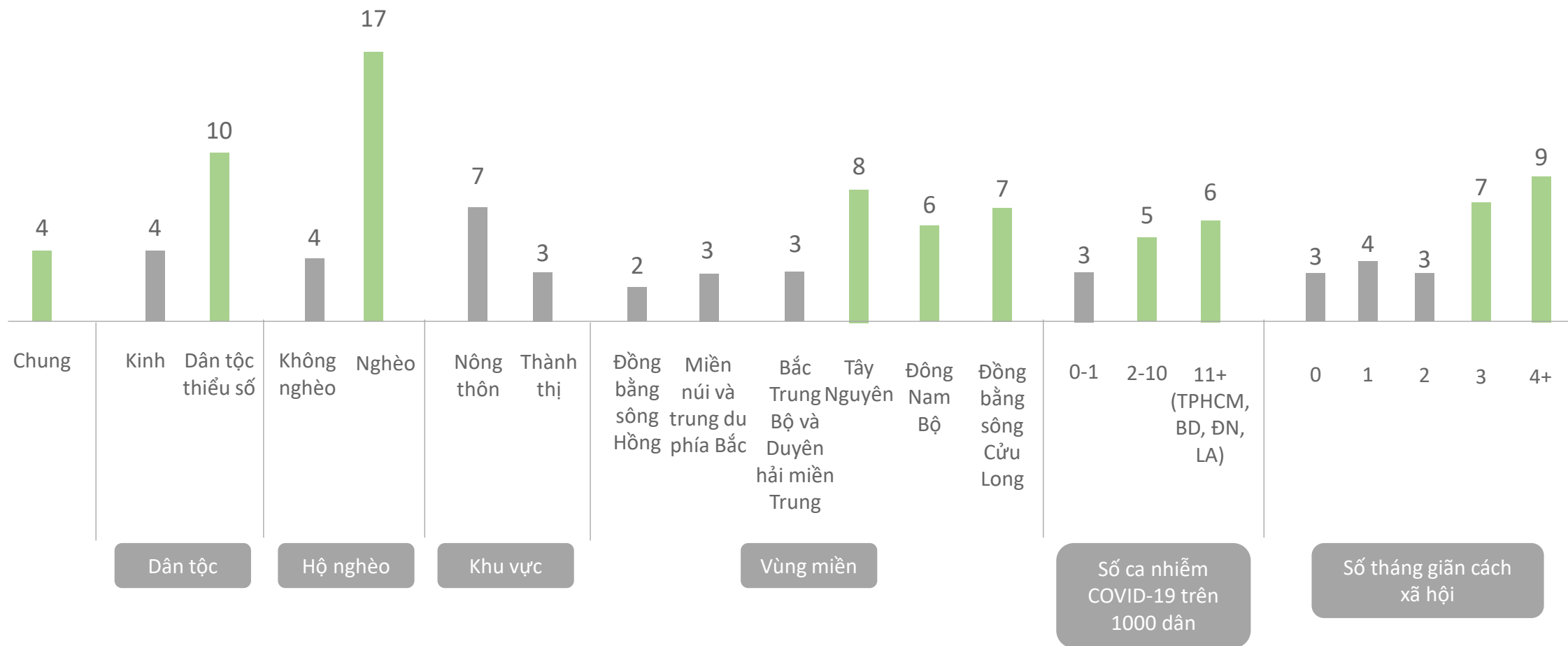
Để đối phó với việc giảm thu nhập, hộ gia đình ông/bà đã làm gì? (%)

Tình trạng thiếu tiền mua đồ ăn, thực phẩm

Từ đầu tháng 8 đến nay, ông/bà có phải bỏ bữa ăn nào do thiếu tiền mua đồ ăn, thực phẩm không? (%)

Tóm tắt các phát hiện về tác động của đại dịch

- So với năm 2020, tác động của đại dịch trong năm 2021 được **đánh giá là nghiêm trọng hơn**.
- Người trả lời thuộc tất cả các nhóm phân tổ bày tỏ lo ngại sâu sắc về **tác động của dịch lên việc học tập của con cháu và tình hình sức khỏe cá nhân**.
- Năm 2021, **tác động tiêu cực lên việc làm và thu nhập trở nên rõ rệt hơn**, đặc biệt đối với những người thuộc hộ nghèo, đồng bào dân tộc thiểu số, lao động không có tay nghề, người tự làm phi nông nghiệp, lao động làm việc trong các ngành dịch vụ và người sinh sống tại các khu vực có thời gian thực hiện giãn cách xã hội kéo dài.

Ảnh: Unsplash.com

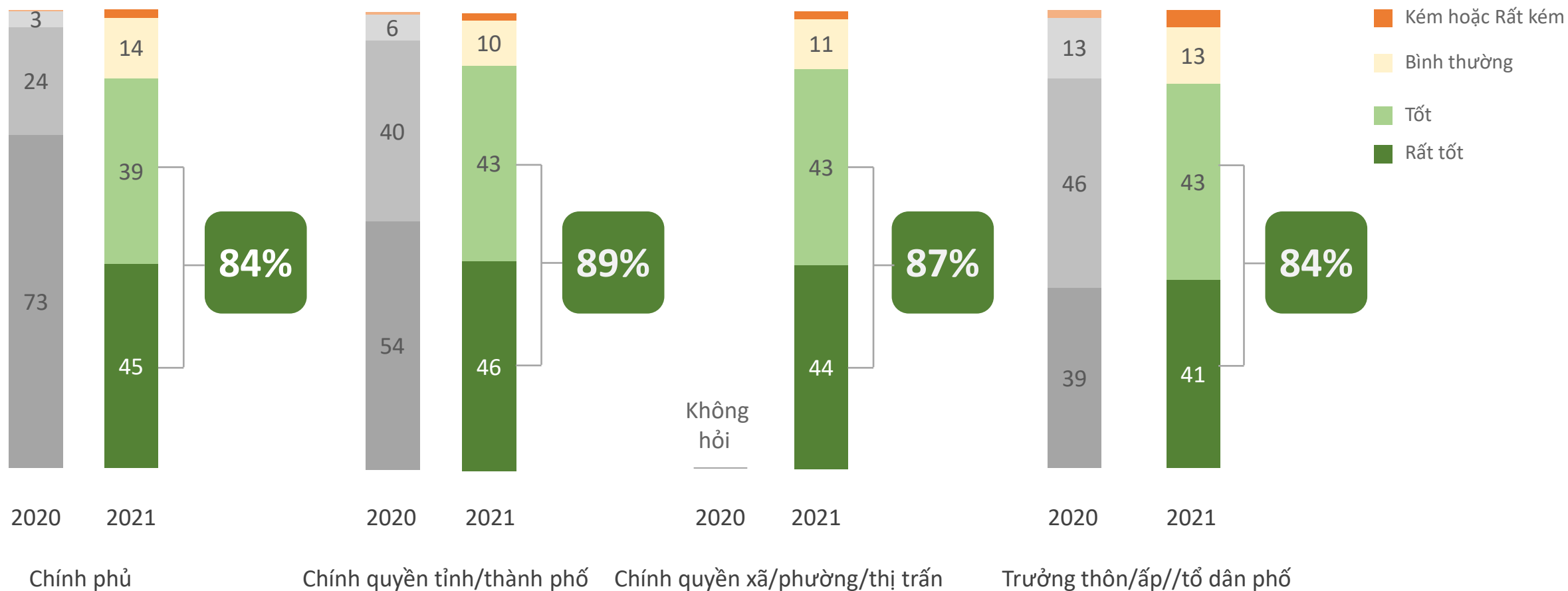

Đánh giá của người dân về các biện pháp ứng phó của các cấp chính quyền trong đợt dịch COVID-19 thứ 4

Đánh giá về các biện pháp ứng phó của các cấp chính quyền

Đánh giá mức độ hiệu quả ứng phó với dịch COVID-19, 2020-2021 (%)

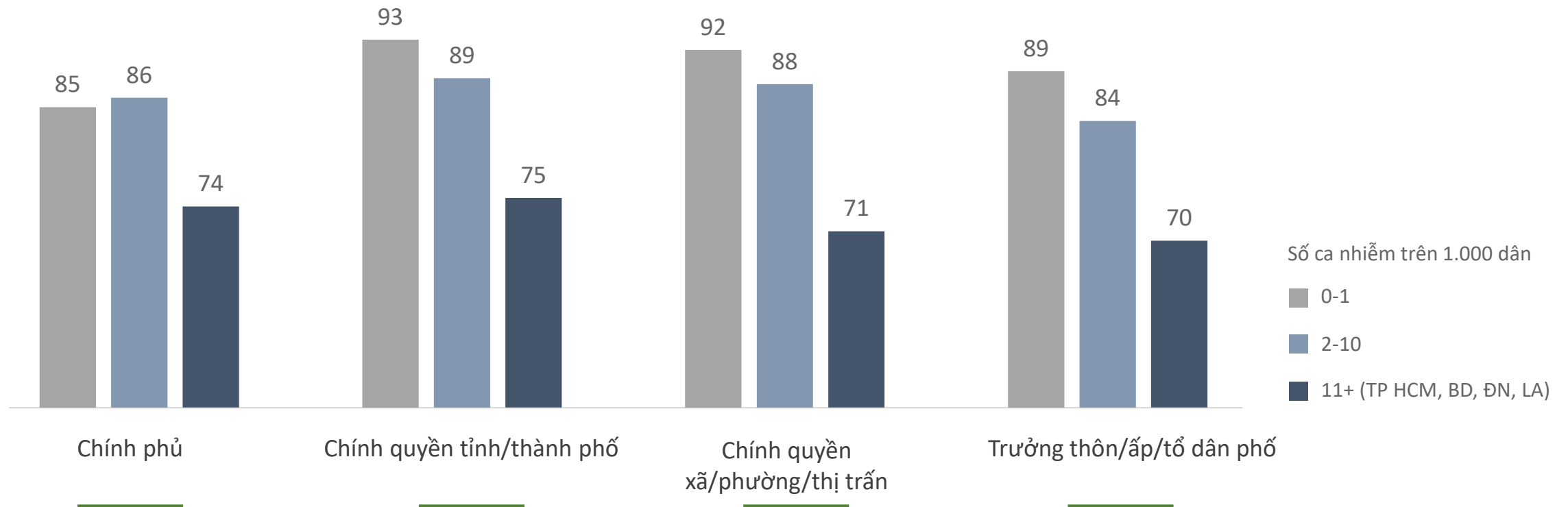

Đánh giá về các biện pháp ứng phó của các cấp chính quyền

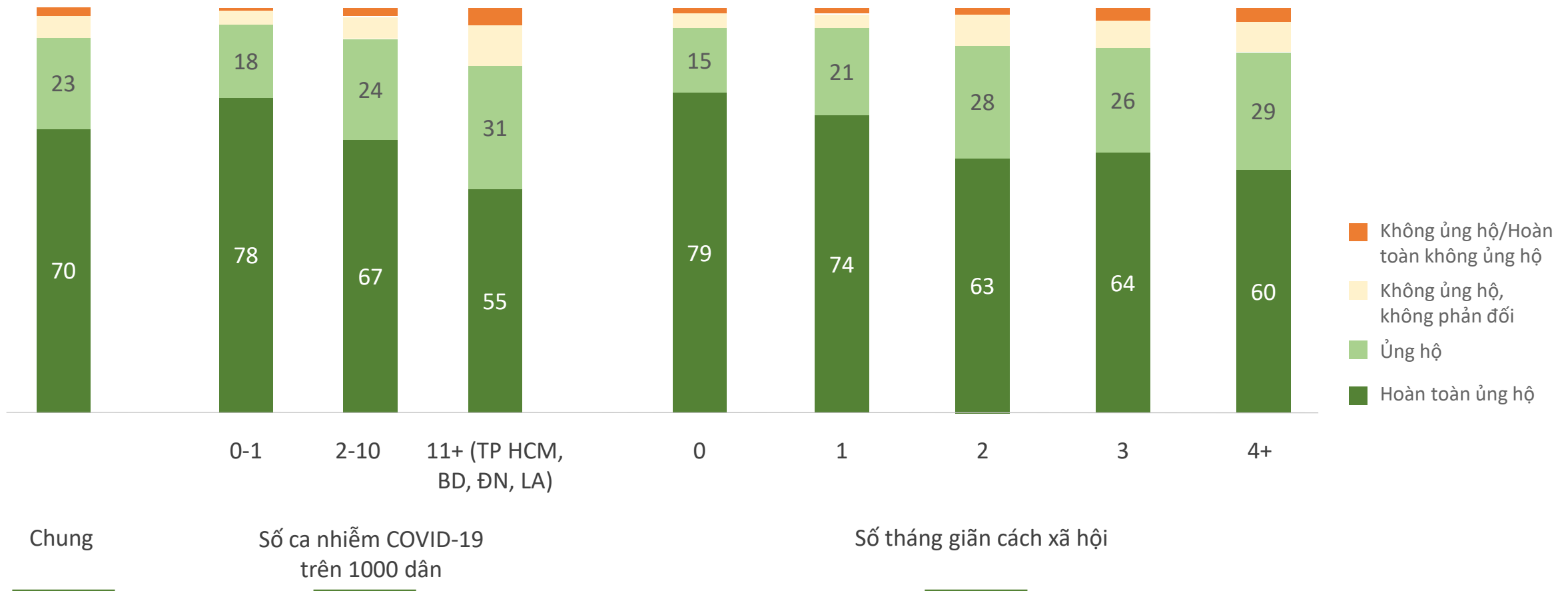
Phân tổ theo số ca nhiễm trên 1.000 dân

Tỷ lệ người dân có đánh giá tích cực (tốt và rất tốt) về mức độ hiệu quả ứng phó với dịch COVID-19 (%)

Mức độ ủng hộ với việc áp dụng các biện pháp nghiêm ngặt (lệnh phong tỏa & giờ giới nghiêm) tại các tỉnh, thành phố bị ảnh hưởng bởi dịch

Mức độ ủng hộ đối với việc chính quyền tỉnh/thành phố thực hiện Chỉ thị 16

Ông/bà có ủng hộ các biện pháp sau một khi chính quyền tỉnh/thành phố của ông/bà thực hiện Chỉ thị 16 để chống dịch và giảm thiểu các tác động của dịch không? (%)

100%

Giám sát nghiêm việc bắt buộc người dân đeo khẩu trang

97%

Hạn chế việc di chuyển, đi lại của người dân

96%

Phát thẻ cho phép đi chợ vào một số ngày, giờ nhất định trong tuần

96%

Huy động quân đội và công an tham gia chống dịch

95%

Áp dụng giờ giới nghiêm

84%

Yêu cầu trường học các cấp dạy và học qua mạng Internet

77%

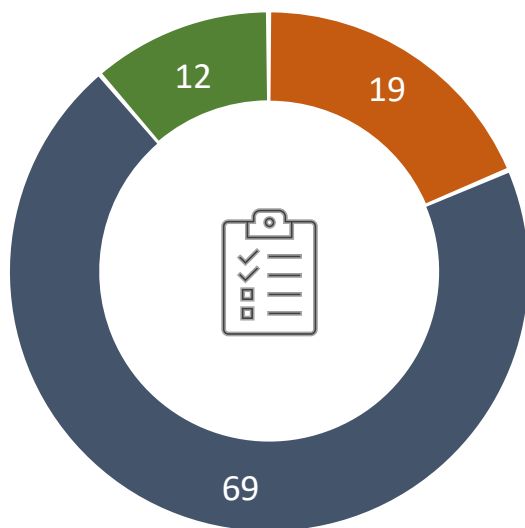
Đóng cửa tất cả các khu chợ dân sinh

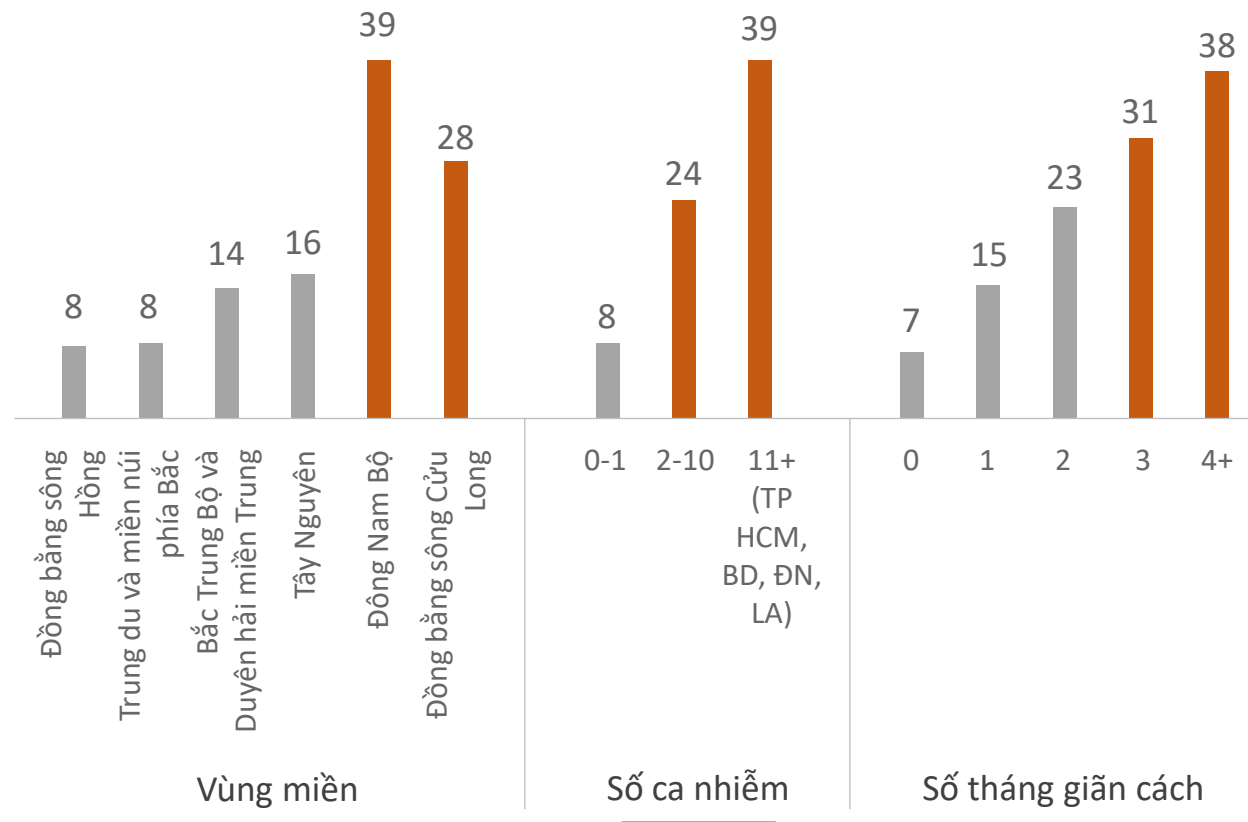
Cảm nhận về thời điểm triển khai các biện pháp ứng phó trong đợt dịch thứ 4

Thời điểm triển khai các biện pháp ứng phó của chính quyền tỉnh/thành phố trong đợt dịch thứ 4 (%)

Quá đột ngột Đúng lúc Sớm

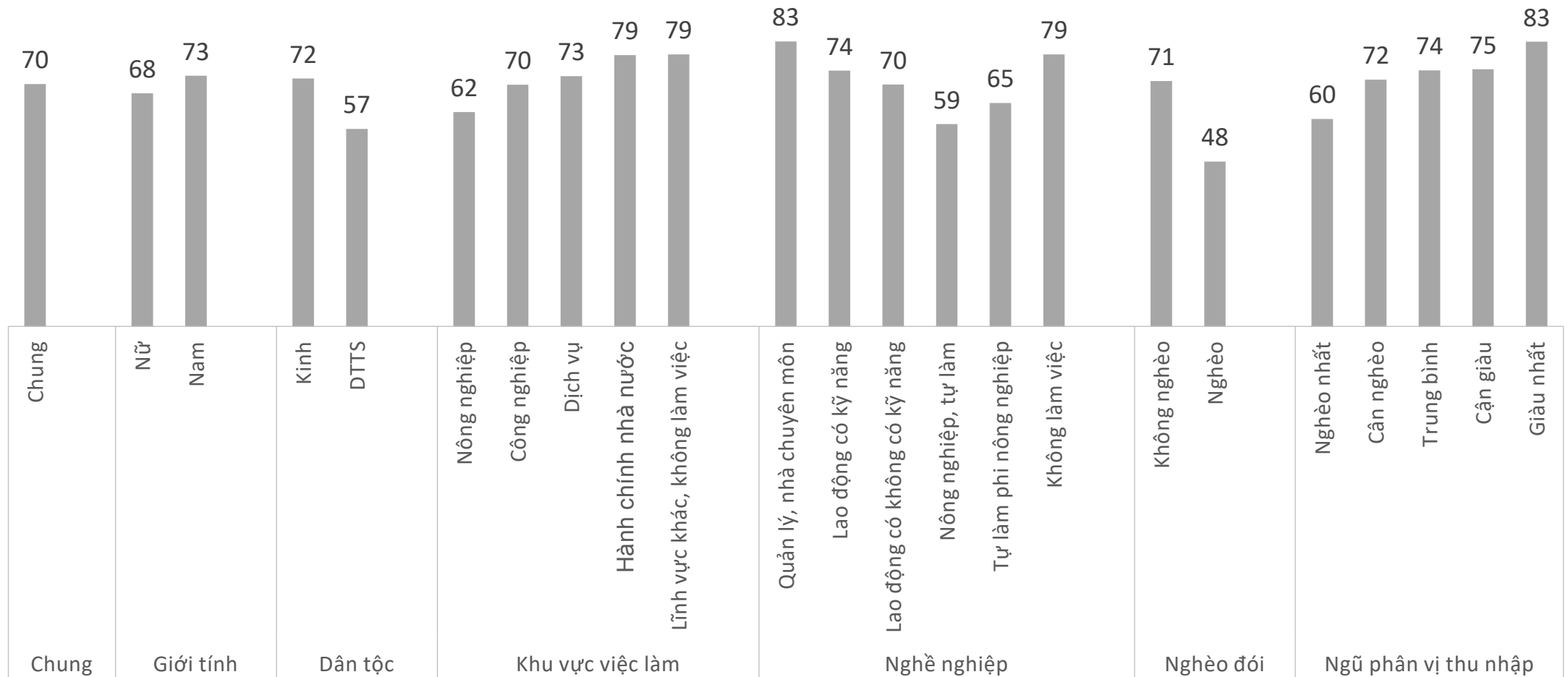
Tỷ lệ người dân cho rằng các biện pháp ứng phó của chính quyền tỉnh/thành phố trong đợt dịch thứ 4 là quá đột ngột (%)

Nghe đến gói hỗ trợ (1)

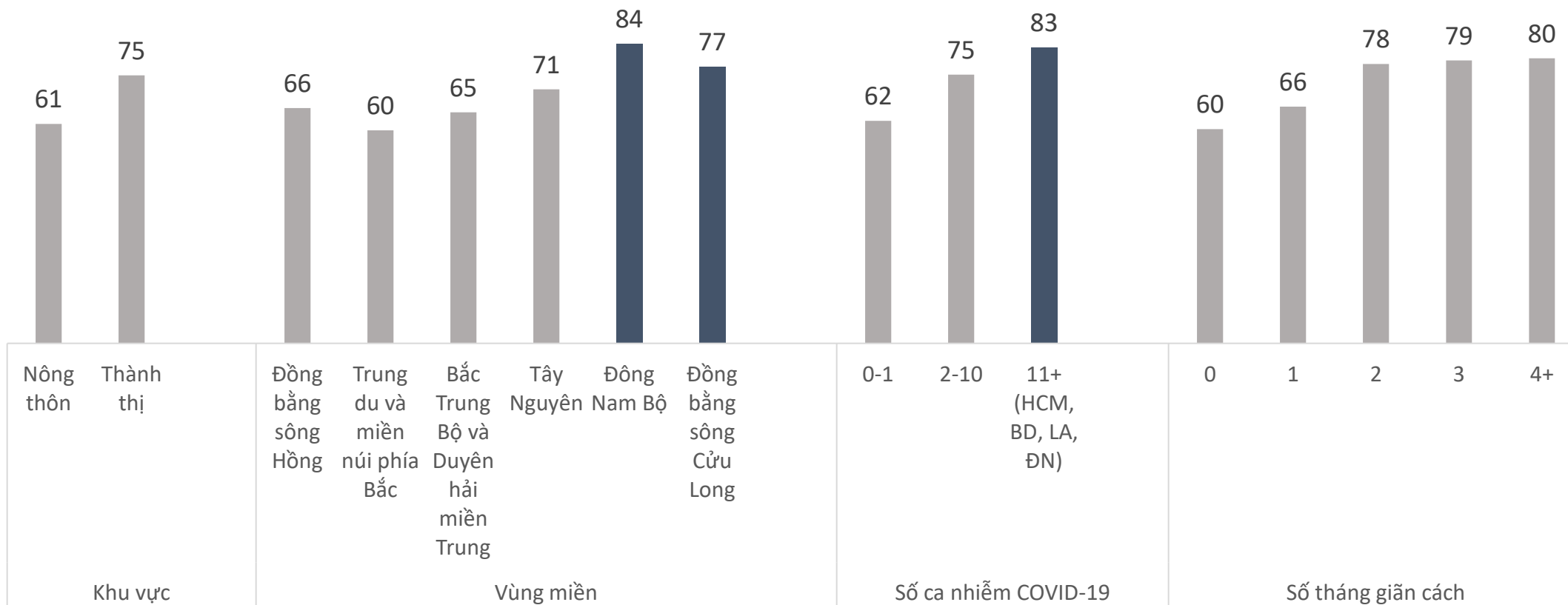
Ông/bà đã bao giờ nghe tới 'gói hỗ trợ 26 ngàn tỉ đồng' hỗ trợ người dân gặp khó khăn do đại dịch COVID-19 chưa? (%)

Nghe đến gói hỗ trợ (2)

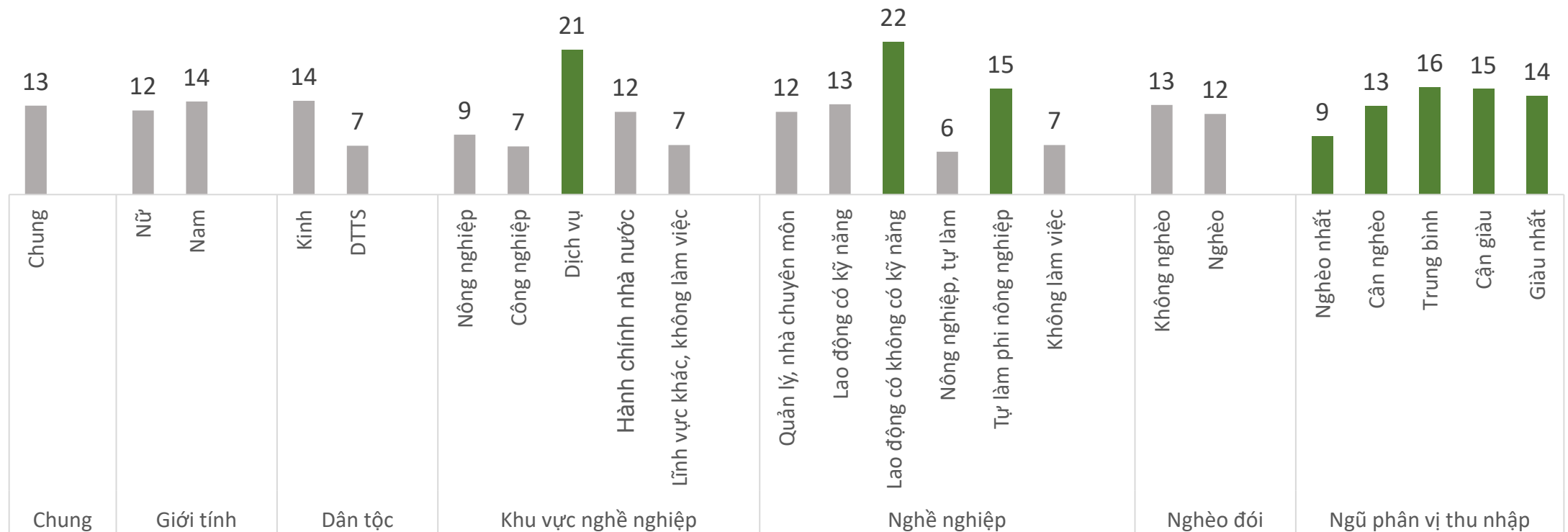
Ông/bà đã bao giờ nghe tới 'gói hỗ trợ 26 ngàn tỉ đồng' hỗ trợ người dân gặp khó khăn do đại dịch COVID-19 chưa? (%)

Đối tượng nhận hỗ trợ (1)

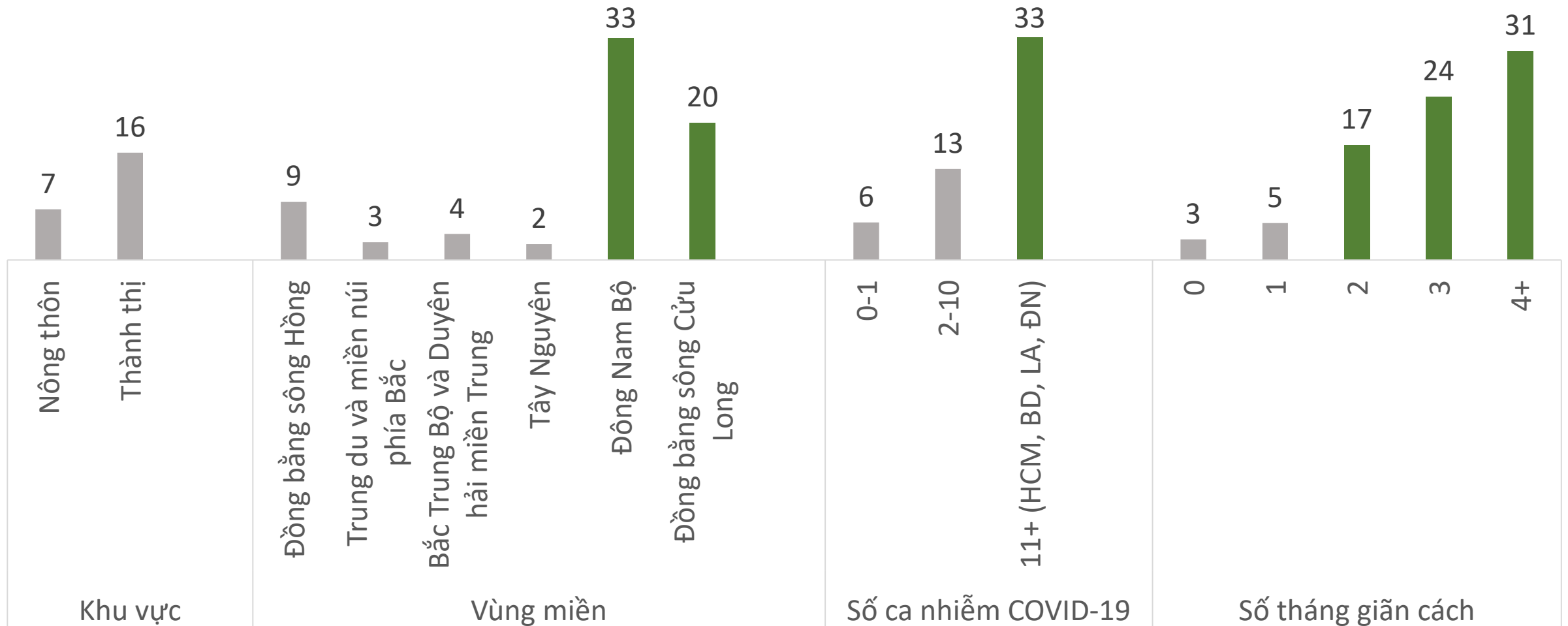
Hộ gia đình ông/bà có nhận được tiền từ 'gói hỗ trợ 26 ngàn tỉ đồng' không? (%)

Đối tượng nhận hỗ trợ (2)

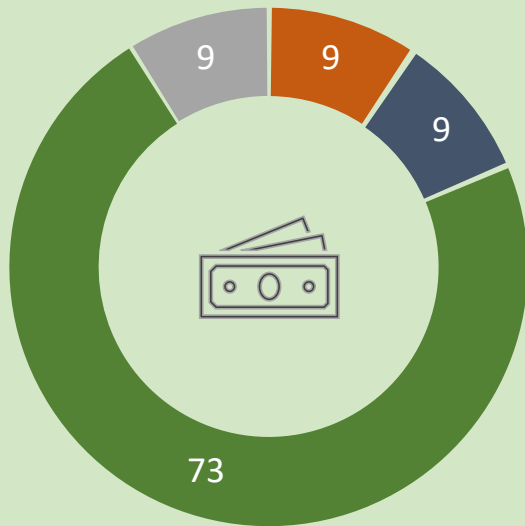
Hộ gia đình ông/bà có nhận được tiền từ 'gói hỗ trợ 26 ngàn tỉ đồng' không? (%)

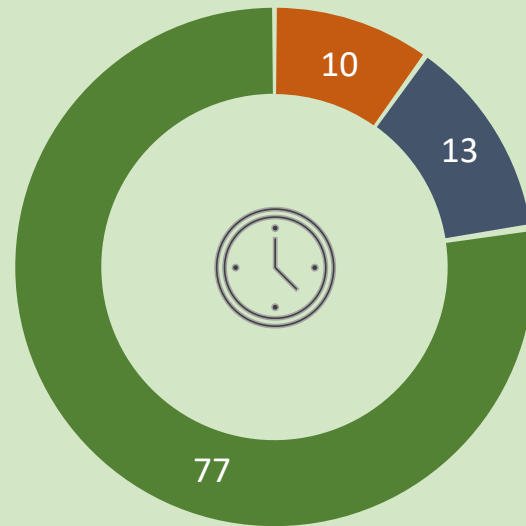

Đánh giá về việc cấp phát tiền từ 'gói hỗ trợ 26 ngàn tỉ đồng'

Nhận đủ số tiền hỗ trợ theo chính sách đề ra (%)

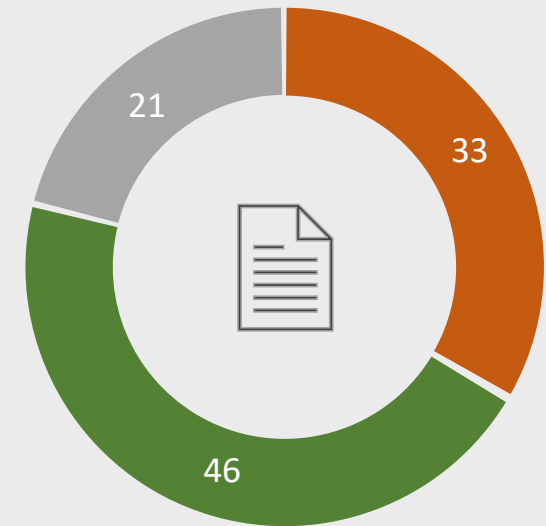

Nhận được khoản hỗ trợ kịp thời (%)

■ Đúng ■ Đúng phần nào ■ Không đúng ■ Không biết

Thủ tục tiếp nhận khoản hỗ trợ đơn giản (%)

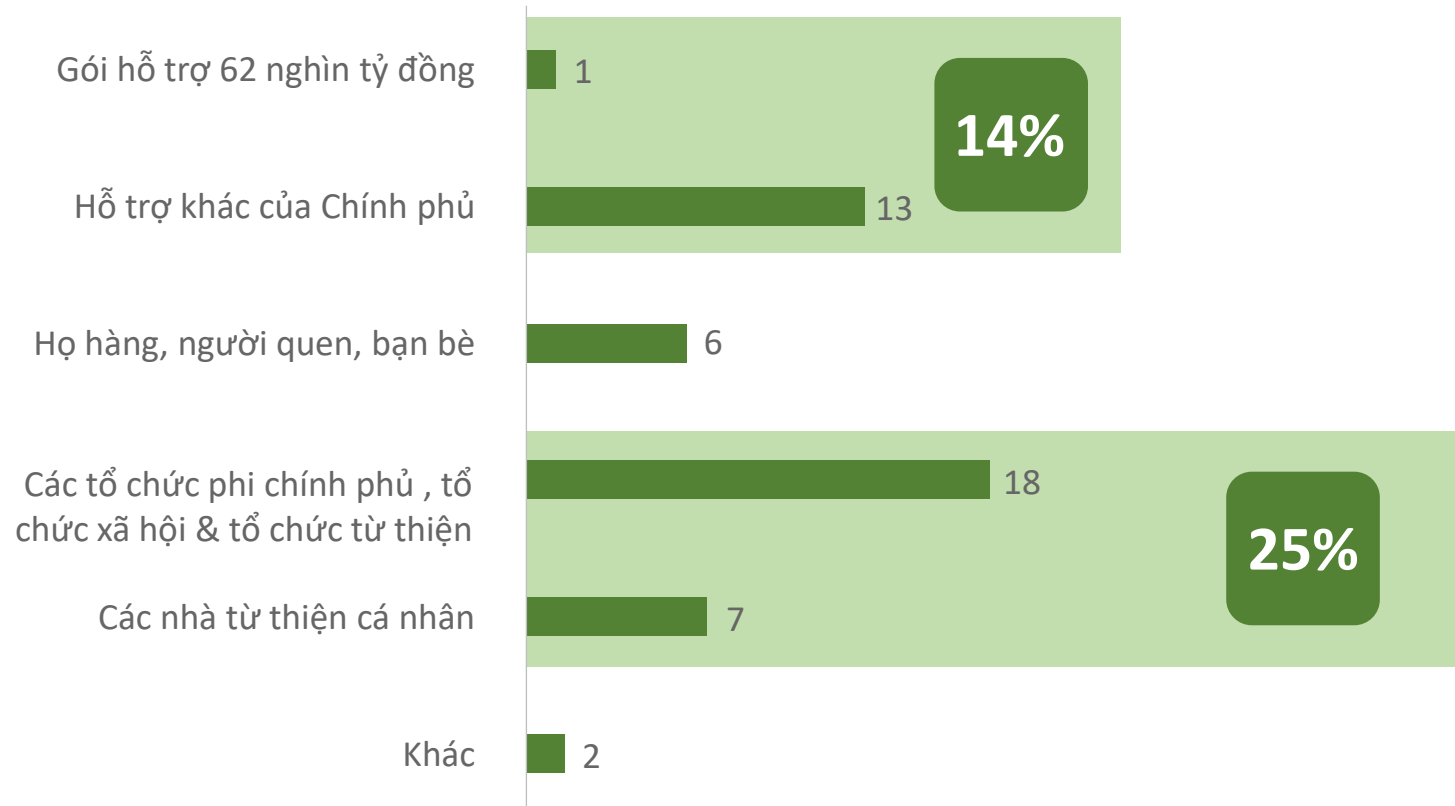
■ Có ■ Không ■ Không biết

Hỗ trợ từ các nguồn khác

Hộ gia đình ông/bà có nhận được hỗ trợ từ nguồn nào khác không? (%)

Ảnh: Duy Back

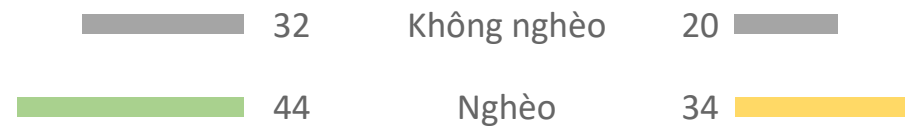

Tác động của việc giãn cách xã hội lên khả năng tiếp cận đồ ăn, thực phẩm và các hàng hóa thiết yếu

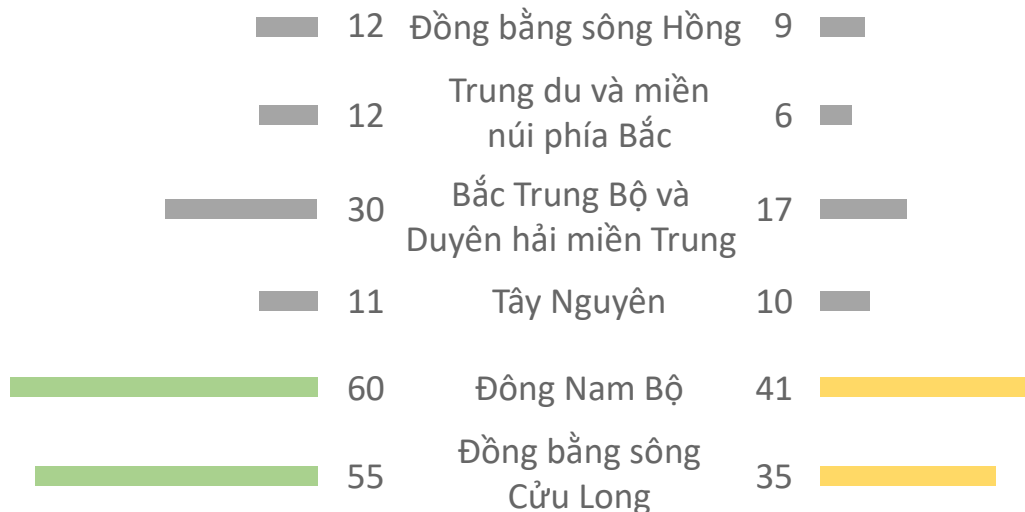
32% Khó khăn trong việc mua đồ ăn, thực phẩm (%)

Khó khăn trong việc tiếp cận các hàng hóa thiết yếu **21%**

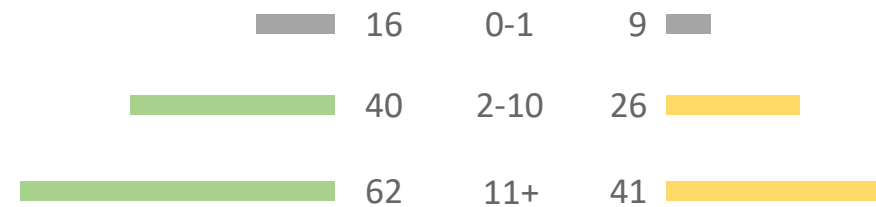
Nghèo

Vùng miền

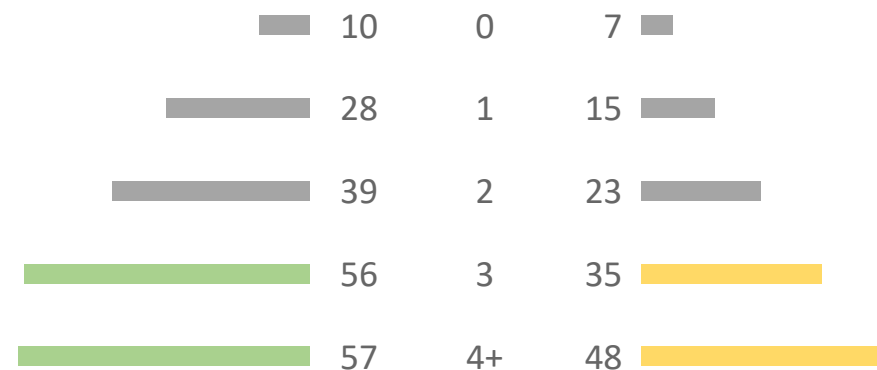

Số ca nhiễm COVID-19

(TP HCM, BD, ĐN, LA)

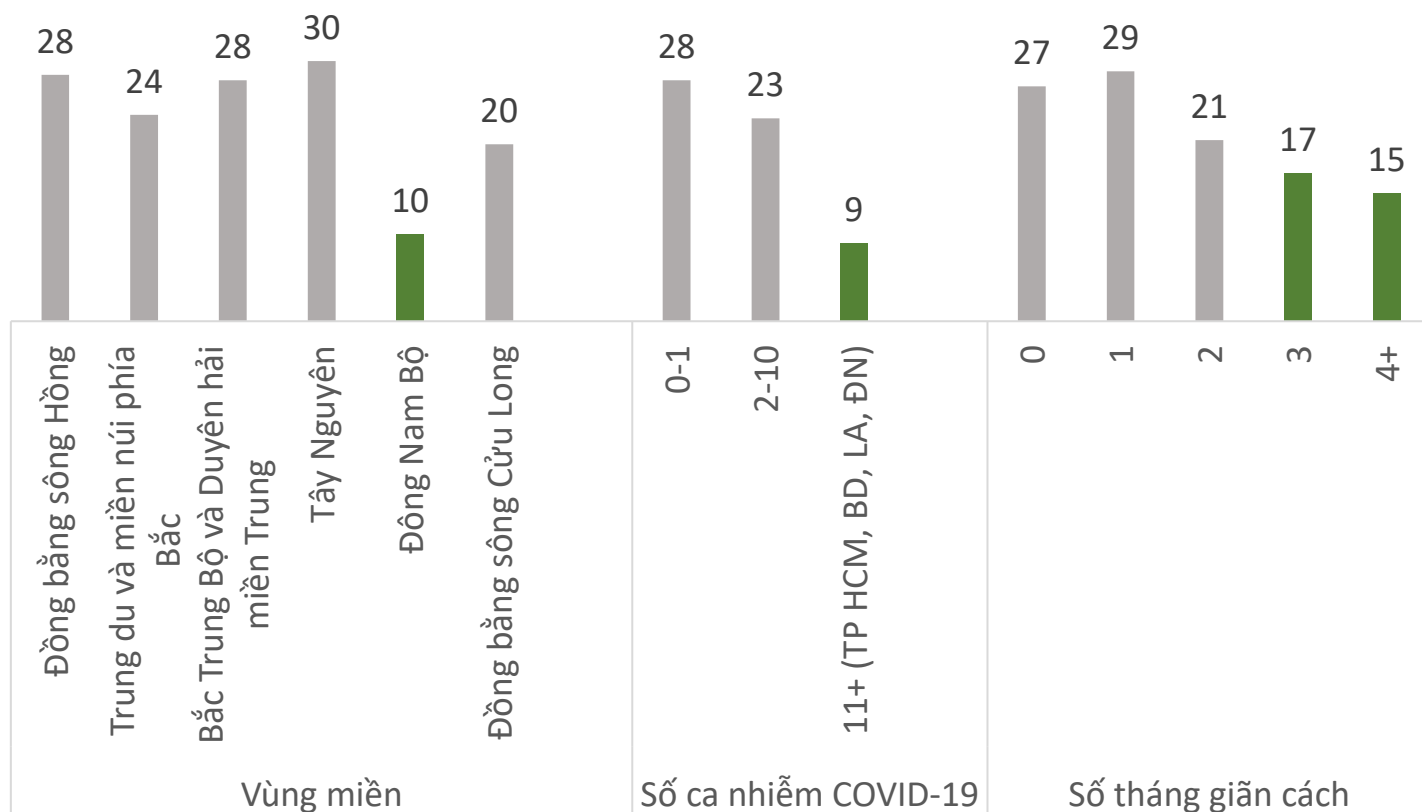
Số tháng giãn cách xã hội

Sử dụng dịch vụ hành chính công trong đợt dịch thứ 4

Kể từ thời điểm bùng phát đợt dịch thứ 4, ông/bà/người thân trong hộ gia đình có làm thủ tục hành chính liên quan đến giấy tờ cá nhân (như giấy khai sinh, phiếu lý lịch tư pháp hoặc các giấy tờ tương tự không? (%)

✓ **23% người trả lời** đã làm thủ tục hành chính trong đợt dịch thứ 4

✓ **66%** tại Bộ phận 'một cửa' ở xã/phường/thị trấn
17% tại Bộ phận 'một cửa' ở huyện/quận
15% làm căn cước công dân **tại cộng đồng dân cư nơi họ đang sinh sống**

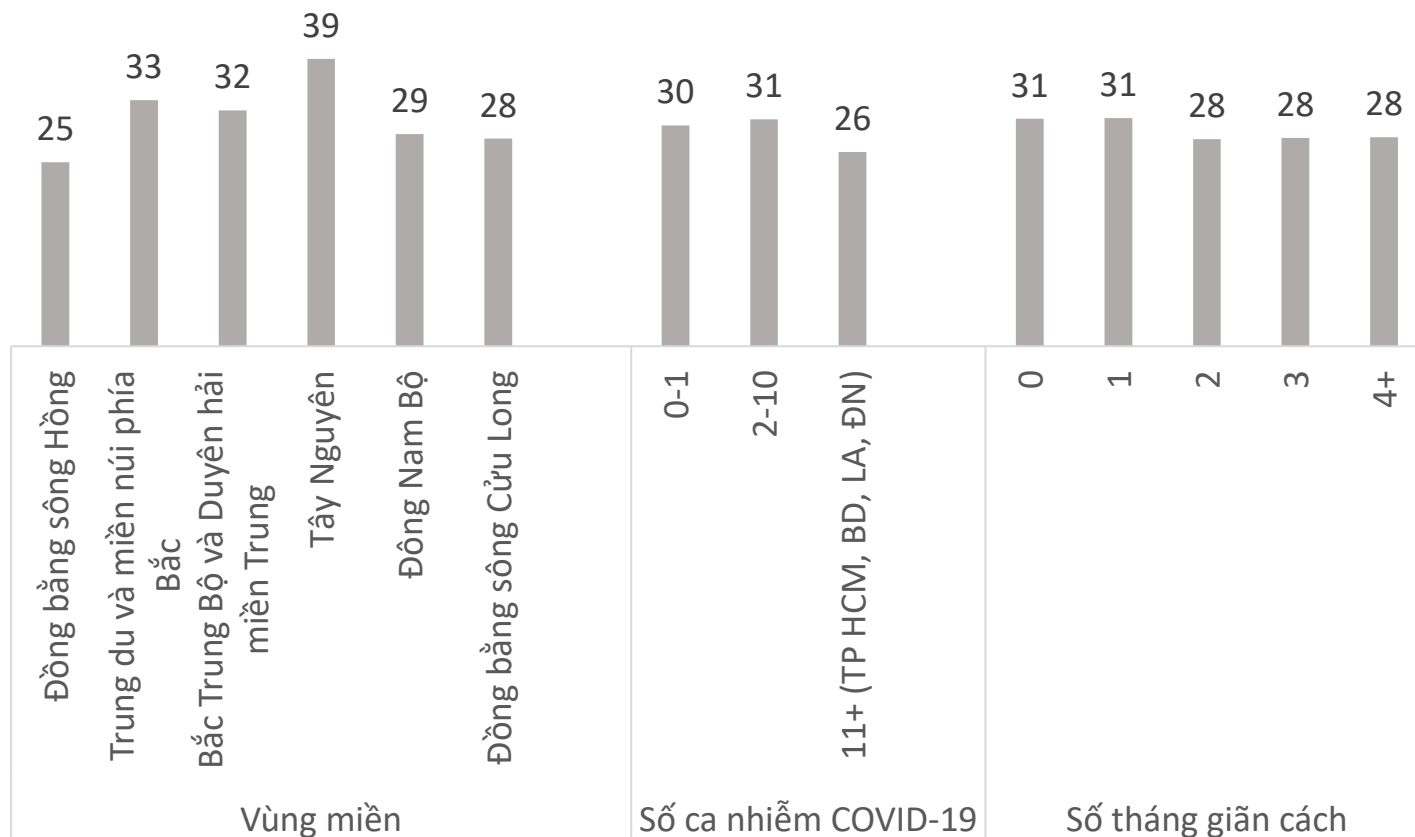
- Bộ phận 'một cửa' của tỉnh/thành phố: 4%
- **Qua mạng, cổng dịch vụ công trực tuyến địa phương: 3%**

Tình trạng khám, chữa bệnh trong đợt dịch thứ 4 và đánh giá của người dân về các cơ sở y tế

Kể từ thời điểm bùng phát đợt dịch thứ 4, ông/bà/người thân trong hộ gia đình có đến các cơ sở y tế trong tỉnh/thành phố mình để khám, chữa bệnh không? (%)

30% người trả lời đã đi khám chữa bệnh

- 2% gặp vấn đề về sức khỏe liên quan đến COVID-19
- 80% đi khám, chữa bệnh tại các cơ sở y tế công lập (bệnh viện tỉnh, huyện, trạm y tế xã/phường)
- 40% phải nộp kết quả xét nghiệm COVID-19 khi làm thủ tục đăng ký khám, chữa bệnh
- 7% phải làm thủ tục xin cấp giấy đi đường trước khi đi khám chữa bệnh

Nhìn chung người trả lời có **đánh giá tích cực** về chất lượng CSYT nơi họ đi khám, chữa bệnh

5% những người không đi khám chữa bệnh được do các chính sách hạn chế đi lại.

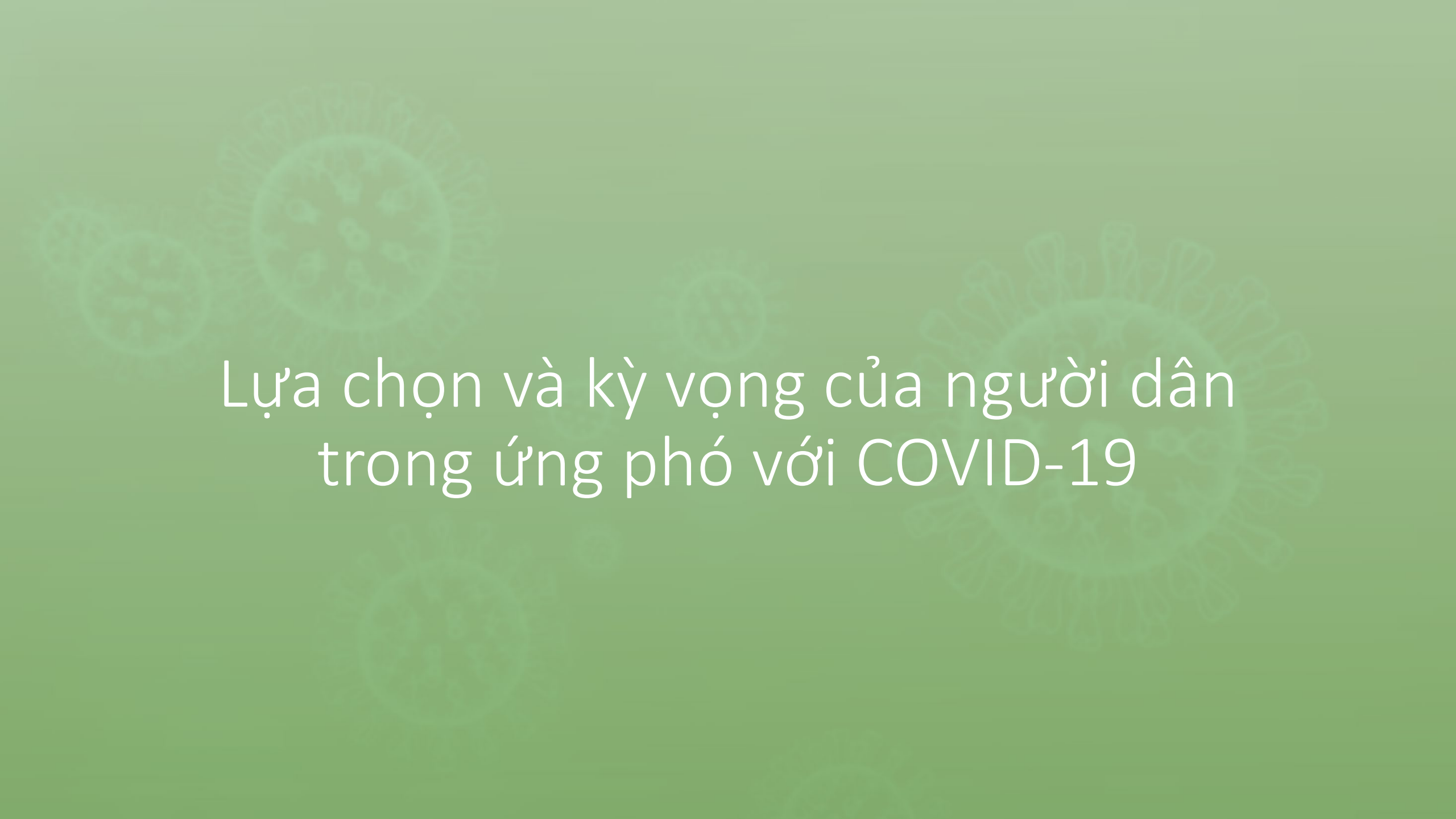

Tóm tắt các phát hiện về đánh giá của người dân

- Đa số NTL vẫn đánh giá cao mức độ hiệu quả trong việc ứng phó với COVID-19 của các cấp chính quyền, cho dù tỉ lệ này thấp hơn năm 2020.
- NTL thể hiện sự ủng hộ mạnh mẽ với hầu hết các biện pháp phòng, chống dịch. Đóng cửa chợ dân sinh và trường học là các biện pháp ít được ủng hộ hơn.
- Về gói hỗ trợ 26 nghìn tỉ VNĐ:
 - Tỉ lệ người trả lời nhận tiền hỗ trợ còn thấp. Mức độ tiếp cận với gói hỗ trợ của người nghèo thấp hơn những người giàu hơn họ.
 - Thông tin về gói hỗ trợ chưa được phổ biến, tuyên truyền một cách hiệu quả và đầy đủ tới các nhóm yếu thế: người dân tộc thiểu số, người sinh sống tại nông thôn, người nghèo ít nghe đến gói hỗ trợ hơn những nhóm còn lại.
 - Những người đã nhận được tiền hỗ trợ đánh giá cao tính kịp thời và đúng như quy định. Tuy nhiên, nhiều người cho rằng thủ tục tiếp nhận là chưa đơn giản.
- Hỗ trợ của các tổ chức phi chính phủ, tổ chức xã hội, tổ thức/cá nhân làm từ thiện đóng vai trò quan trọng
- Dịch vụ hành chính công trực tuyến chưa được vận dụng trong đợt COVID-19 thứ 4
- Nhiều người phải nộp kết quả xét nghiệm COVID-19 mới được nhập viện khám, chữa bệnh.

Lựa chọn và kỳ vọng của người dân
trong ứng phó với COVID-19

Ưu tiên của người dân: sức khỏe và kinh tế

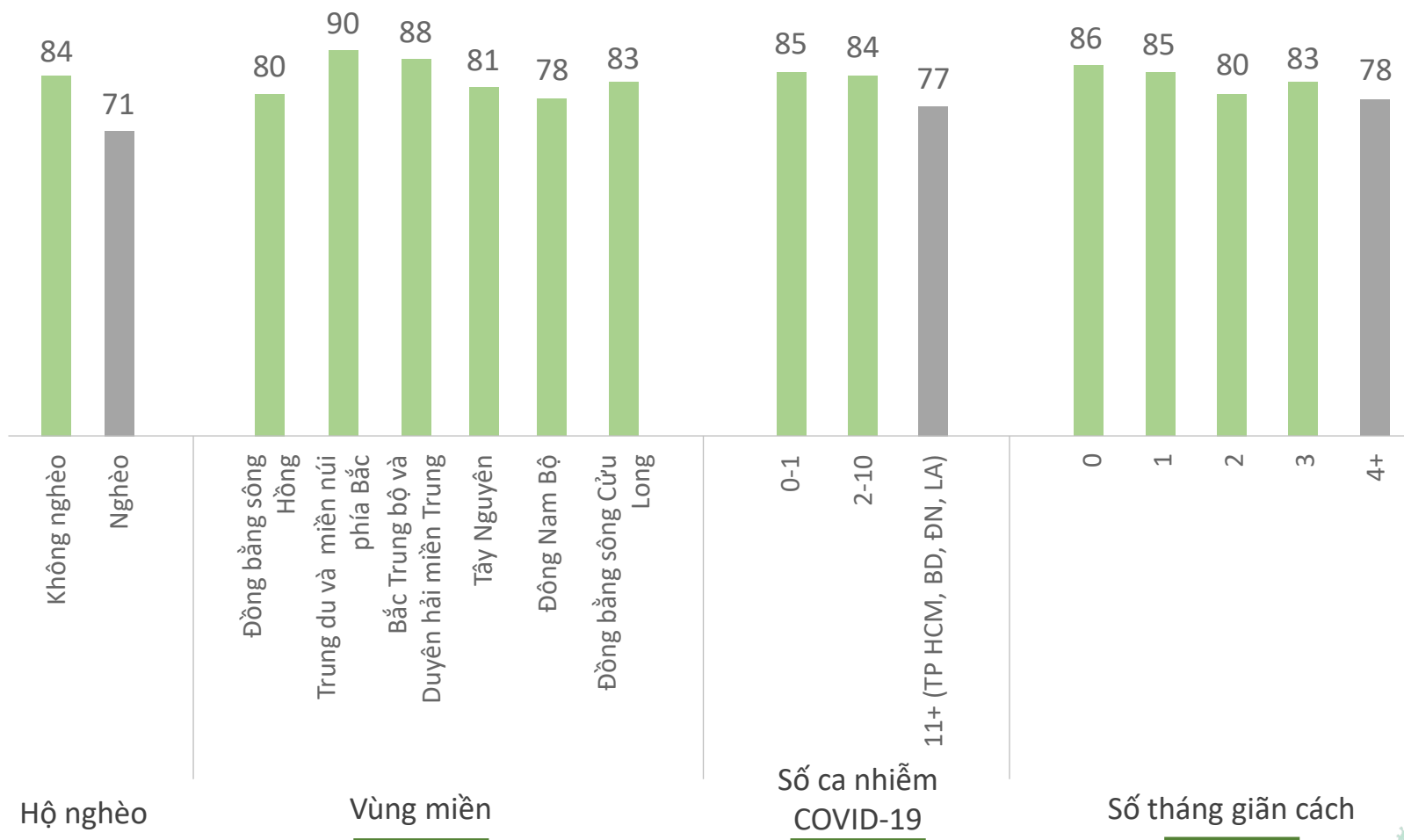
83%

NTL ưu tiên cứu người khỏi COVID-19 cho dù phải hy sinh phát triển kinh tế

a. “Ưu tiên cao nhất của Nhà nước hiện nay là cứu người khỏi COVID-19 cho dù phải hy sinh phát triển kinh tế”

b. “Nhà nước cần ưu tiên phát triển kinh tế, cho dù một tỷ lệ nhỏ dân số bị tổn vong vì COVID-19.”

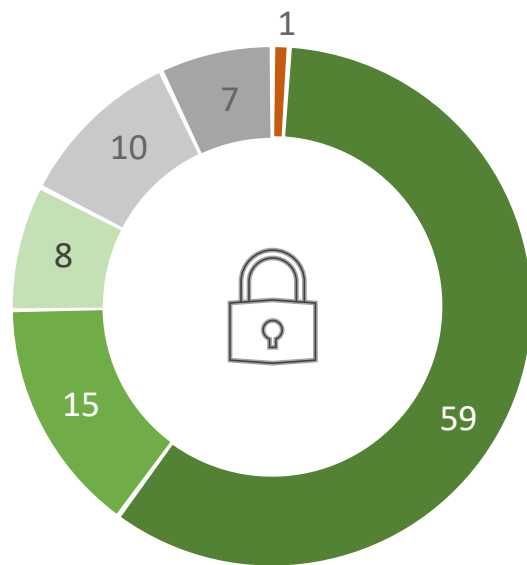
Tỷ lệ người trả lời lựa chọn ưu tiên cứu người khỏi COVID-19 cho dù phải hy sinh phát triển kinh tế (%)

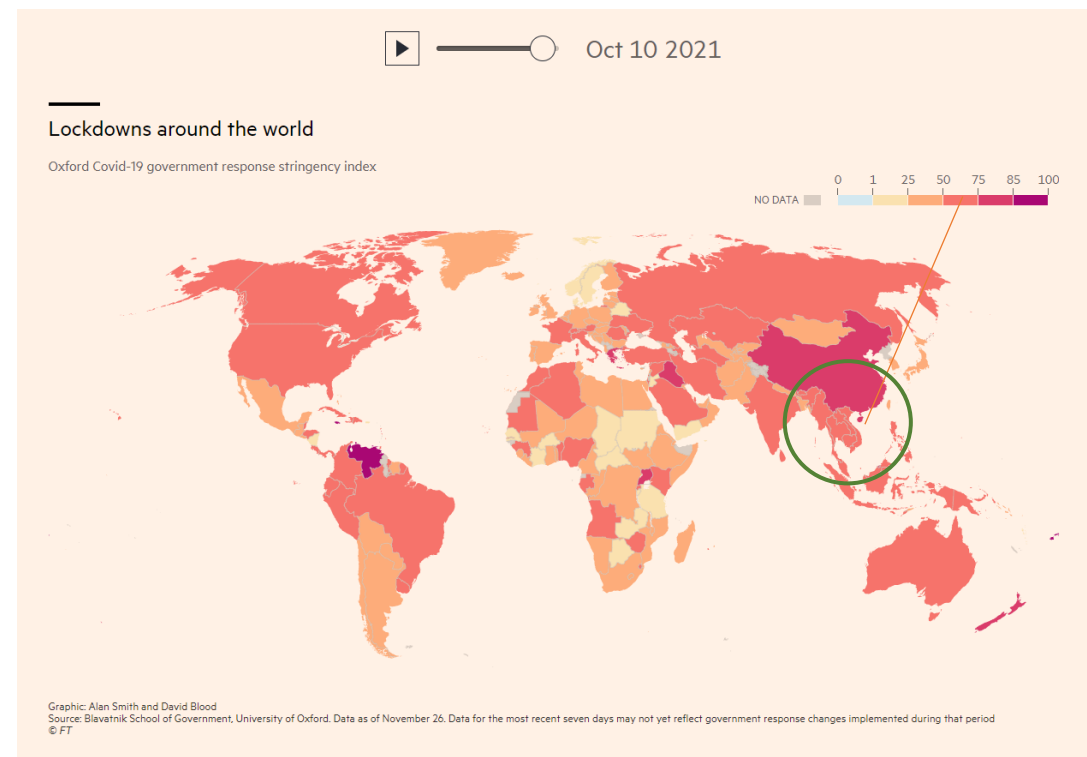
Ưu tiên của người dân: quy mô áp dụng giãn cách xã hội

Với tình hình đợt dịch thứ 4 đang diễn ra, ông/bà ủng hộ biện pháp 'giãn cách xã hội' ở quy mô nào? (%)

- Không áp dụng nữa
- Toàn bộ khu dân cư nơi có dịch
- Toàn bộ xã/phường/thị trấn nơi có dịch
- Toàn bộ quận/huyện nơi có dịch
- Toàn bộ tỉnh/thành phố nơi có dịch
- Toàn quốc

Bản đồ đo lường Chỉ số ứng phó theo hình thức giãn cách xã hội của các chính phủ, theo nghiên cứu của Oxford

Nguồn: <https://ig.ft.com/coronavirus-lockdowns/>

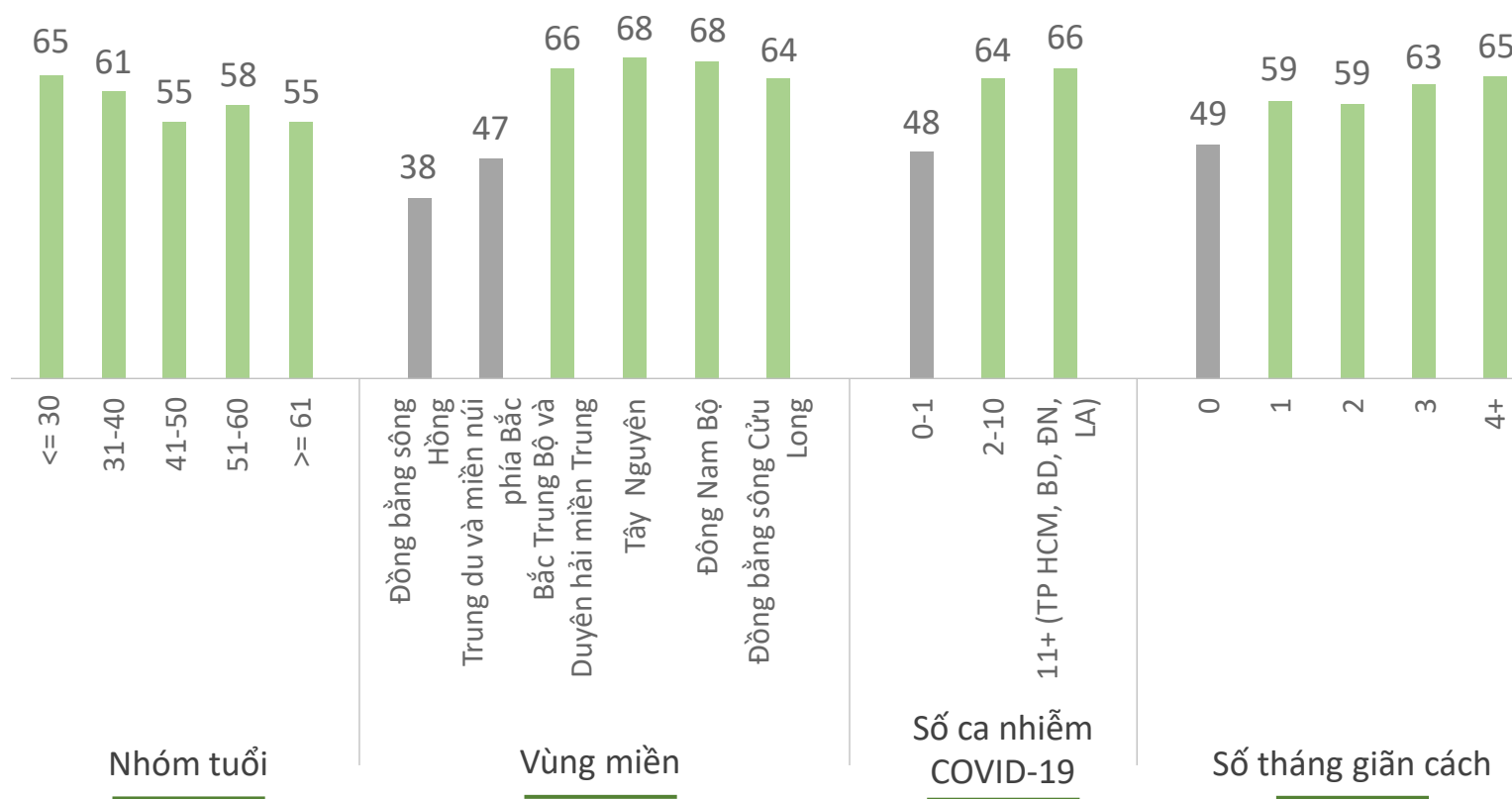

Sự ủng hộ của người dân: lao động di cư trở về địa phương

57%

NTL ủng hộ việc **cho phép người lao động quay trở về quê** khi dịch COVID-19 bùng phát

% NTL ủng hộ cho việc người lao động quay trở về quê khi dịch COVID-19 bùng phát (%)

Tóm tắt các phát hiện về kỳ vọng của người dân

- Mặc dù chịu ảnh hưởng nặng nề về mặt kinh tế bởi đại dịch, **hầu hết người trả lời vẫn lựa chọn ưu tiên cứu người khỏi COVID-19**
- Đa số người trả lời ủng hộ việc **áp dụng giãn cách xã hội tại các khu dân cư nơi có dịch**
- Hơn một nửa số người trả lời, đặc biệt là những người thuộc nhóm trẻ tuổi hơn, thể hiện sự **ủng hộ tương đối cao với việc cho phép người lao động trở về quê** khi dịch bùng phát

Ảnh: Haynie C.

Hàm ý chính sách và thực tiễn
cho thời gian tới

Hàm ý chính sách và thực tiễn

- Cảm nhận và sự ủng hộ của người dân cần được các cấp chính quyền xem xét kỹ lưỡng khi thiết kế các chính sách, biện pháp ứng phó trong thời gian tới. **Sự tin tưởng của người dân là động lực quan trọng quyết định mức độ hiệu quả trong việc ứng phó với đại dịch của các cấp chính quyền.**
- Cần tập trung triển khai gói hỗ trợ cho nhóm người nghèo, lao động không có tay nghề, lao động thời vụ, và người làm việc trong lĩnh vực du lịch và dịch vụ.
- **Hỗ trợ của cộng đồng và các tổ chức phi chính phủ, tổ chức xã hội và các nhóm/cá nhân từ thiện** trong thời gian dịch bệnh hoặc các khủng hoảng tương tự cần được coi trọng và chính thức ghi nhận. **Việc đơn giản hóa thủ tục tiếp nhận gói hỗ trợ sẽ giúp người dân nhận hỗ trợ kịp thời hơn.**
- **Các dịch vụ công trực tuyến cần được đánh giá lại và cải thiện nhằm đảm bảo tính thân thiện với người dùng**, qua đó, khuyến khích người dân sử dụng các biện pháp không tiếp xúc trong quá trình làm việc với chính quyền.

Xin cảm ơn!

Mekong Development
Research Institute
Power of Knowledge

